

WŚCIEKLIZNA

to ostra choroba zakaźna ośrodkowego układu nerwowego, objawiająca się zapaleniem mózgu i rdzenia, prowadząca do zejścia śmiertelnego.

Źródło zakażenia stanowią: psy, koty, dzikie zwierzęta, nietoperze, czasami inne zwierzęta nie mające znaczenia w łańcuchu epizootycznym wścieklizny (sarny, wiewiórki, gryzonie zakażone przypadkowo wścieklizną). Wirus przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia przez ugryzienie lub oślinienie uszkodzonej skóry lub błon śluzowych; chory na wściekliznę człowiek również wydala wirus ze śliną. Wrotami zakażenia są zakończenia nerwowe w uszkodzonych powłokach; szczególnie niebezpieczne jest zakażenie błony śluzowej nosa ze względu na obecne w niej zakończenia nerwu węchowego.

Wścieklizna wylęga się od 1-3 miesięcy; w sporadycznych wypadkach może się wahać od 10 dni do roku. Choroba jest śmiertelna i zagrożenie nią w naszym kraju nie może być lekceważone.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POKĄSANIA LUDZI PRZEZ ZWIERZĘTA

1. Miejsce zranione (rana po pokąsaniu lub nawet otarcie naskórka) powinno być dokładnie umyte ciepłą wodą z mydłem, odkażone i zaopatrzone, nie należy przedwcześnie tamować krwi, gdyż krew może też wypłukać wirusa z rany.
2. **Niezwłocznie należy zgłosić się do lekarza** pierwszego kontaktu lub najbliższego oddziału ratunkowego.
3. **W przypadku pogryzienia przez zwierzęta domowe**, należy ustalić właściciela zwierzęcia (imię, nazwisko, adres zamieszkania, ewentualnie kontakt telefoniczny), w celu zgłoszenia go do obserwacji weterynaryjnej w kierunku wścieklizny
Zwierzęta domowe, które pokąsały człowieka poddaje się badaniu i obserwacji przez lekarza weterynarii przez okres 15 dni, co pozwala często wykluczyć wściekliznę i nie rozpoczynać szczepień p/wściekliźnie u narażonego.
4. **W przypadku pokąsania przez zwierzęta dzikie** lub gdy brak jest możliwości podjęcia obserwacji weterynaryjnej zwierzęcia w kierunku wścieklizny) należy poddać się szczepieniu p/wściekliźnie, które wykonuje się w punkcie szczepień przy poradni lekarza poz do której należy poszkodowany pacjent.
5. **Obowiązkiem lekarza jest udzielenie pomocy, w tym uodpornienie p/tężcowi z(godnie z wytycznymi).** W przypadku pokąsania przez zwierzę dzikie oraz domowe, gdy nie ma możliwości podjęcia obserwacji zwierzęcia w kierunku wścieklizny skierowanie pacjenta do poradni chorób zakaźnych w celu konsultacji do szczepień p/wściekliźnie.
6. Lekarz dokonuje zgłoszenia do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wg miejsca zdarzenia (PPIS w Zgorzelcu ul. Warszawska 11, 59-900 Zgorzelec tel. 7564945 wew.23).
7. Osoby pokąsane przez zwierzęta podlegają nadzorowi epidemiologicznemu prowadzonemu przez Państwową Inspekcję Sanitarną (wywiad epidemiologiczny).
8. **Padłe lub zabite zwierzęta dzikie oraz domowe, podejrzane o wściekliznę, które miały kontakt z człowiekiem** należy przekazać do badania Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii (**PLW w Zgorzelcu Tel.757752065**).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zgorzelcu współpracuje z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Zgorzelcu w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych w oparciu o porozumienie o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej.

Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Zgorzelcu przekazuje Inspekcji Weterynaryjnej następujące informacje o kontakcie zwierzęcia z człowiekiem: data kontaktu, dane osoby z którą miało kontakt zwierzę, gatunek zwierzęcia, krótki opis charakteryzujący zwierzę (rasa, maść, inne), dane właściciela zwierzęcia w celu obserwacji.

Inspekcja Weterynaryjna jest zobowiązana do informowania Inspekcji Sanitarnej o wynikach badań przyżyciowych lub pośmiertnych podejrzanych o wściekliznę zwierząt na piśmie.

Wścieklizna jest objęta wykazem chorób zakaźnych których zwalczanie normuje Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 kwietnia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. 2024 poz. 924 z późn.zm.)

ZAPOBIEGANIE I PROFILAKTYKA WŚCIEKLIZNY

Aby ograniczyć ryzyko zakażenia się wścieklizną należy:

- unikać dziwnie zachowujących się zwierząt zarówno domowych jak i dzikich;
- nie karmić, nie głaskać obcych zwierząt;
- nie dotykać chorych i padłych zwierząt dzikich;
- zwierzęta domowe regularnie szczepić przeciw wściekliznie;
- przeprowadzanie masowych szczepień ochronnych psów, kotów na zakażonych terenach;
- przeprowadzanie masowych szczepień (szczepionką doustną) dzikich zwierząt na terenach zagrożonych wścieklizną;
- natychmiastowe zgłoszenie lekarzowi weterynarii pokąsania zwierząt domowych przez zwierzęta dzikie lub inne zwierzęta podejrzane o wściekliznę;
- nadzór weterynaryjny nad zwierzętami importowanymi;
- stosowanie rękawic ochronnych przy dotykaniu zakażonego materiału lub przy badaniu zwierzęcia podejrzanego o wściekliznę;
- informowanie ludności o sposobach postępowania ze zwierzętami na terenach zakażonych wścieklizną i sposobach ochrony przed zakażeniem;
- szczepienia p/wściekliznie ludzi pokąsanych przez nieznane zwierzęta;
- przeprowadzanie szczepień profilaktycznych u osób narażonych zawodowo.

SZCZEPIENIA P/WŚCIEKLIZNIE

Kwalifikację do szczepienia przeciwko wściekliznie przeprowadza lekarz specjalista w dziedzinie chorób zakaźnych w Poradni Chorób Zakaźnych. Szczepionka podawana jest pacjentom domięśniowo w mięsień naramienny, lub głęboko podskórnie **bolesność zabiegu jest porównywalna z innymi szczepieniami**

Szczepienia p/ wściekliznie możemy podzielić na:

1. Szczepienia profilaktyczne (przedekspozycyjne), które dotyczą:

- osób wyjeżdżających do rejonów endemicznego występowania zachorowań na wściekliznę
- osób narażonych zawodowo na kontakt z chorymi na wściekliznę zwierzętami tj: weterynarze, strażnicy leśni, hodowcy zwierząt futerkowych.

Szczepienie podstawowe podawane jest **według schematu 0,7,21(28) dni**, a po roku podaje się dawkę przypominającą.

2 Szczepienia po narażeniu (poekspozycyjne), dotyczą osób, które uległy narażeniu na zakażenie wścieklizną w wyniku:

- pokąsania przez zwierzę wściekłe lub podejrzane o wściekliznę
- pokąsania przez zwierzę dzikie lub nieznane, również nietoperze,
- pokąsania przez zwierzę, które zbiegło, zostało zabite lub padło, a u padłego zwierzęcia nie wykluczono wścieklizny badaniem laboratoryjnym
- zanieczyszczenia błon śluzowych, spojówek, lub uszkodzonej skóry śliną lub tkanką nerwową zwierzęcia wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę.

Szczepienie p/wściekliznie powinno być rozpoczęte jak najszybciej po powzięciu podejrzenia o zakażenie. Szczepionka podawana jest **według schematu 0,3,7,14,28 dni**. W razie ciężkiego pokąsania równocześnie ze szczepieniami p/wściekliznie podaje się także jednorazowo dawkę surowicy odpornościowej.